

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВННІЕ
Борис ПОГРІШУК

31 _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Фіскальне адміністрування»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійна програма – «Митна та податкова справа»

кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	4	7	54	38	6	14	38	150	7
Заочна	4	7	8	4	-	-	144	150	8

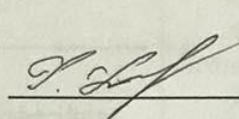
31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №10 від 24.06.2020 р.).

Робочу програму склала д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ Вікторія РУДЕНКО.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ (протокол №1 від 28.08.2023 р.).

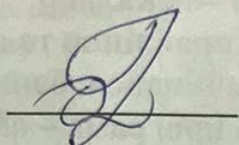
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та
страхування ВННІЕ ЗУНУ
д-р екон. наук, професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол №1 від 30.08.2023 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фіскальне адміністрування»

1. Опис дисципліни «Фіскальне адміністрування»

Дисципліна «Фіскальне адміністрування»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5,0	галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни: блок нормативних дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: <i>денна – четвертий</i> <i>заочна – четвертий</i> Семестр: <i>денна – сьомий</i> <i>заочна – сьомий-восьмий</i>
Кількість змістових модулів – 2	освітньо-професійна програма: «Митна та податкова справа»	Лекції: <i>денна – 54 год.</i> <i>заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>денна – 38 год.</i> <i>заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>денна – 150 год.</i> <i>заочна – 150 год.</i>	ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: <i>денна – 38 год.</i> <i>заочна – 138 год.</i> Тренінг, КПЗ: <i>денна – 14 год.</i> Індивідуальна робота: <i>денна – 6 год.</i>
Тижневих годин – 11,5 з них аудиторних – 7,1		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Фіскальне адміністрування»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Фіскальне адміністрування» – ознайомити студентів з теоретико-прикладними аспектами фіскального адміністрування, показати його роль і призначення у фінансовій системі держави; розвинути на основі практичного і теоретичного матеріалу, узагальнення законодавчих і нормативних документів, навички і здібності щодо адміністрування доходів, видатків бюджетів і державного боргу, встановлення відповідальності за податкові, митні та бюджетні правопорушення.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти фіскального адміністрування, організації діяльності фіскальних органів, здійснення митного обліку платників податків і суб'єктів ЗЕД, здійснення податкового та митного контролю, управління податковим боргом, управління податковими та митними ризиками, макрофінансового бюджетування, управління державним боргом, контролю за порушеннями бюджетного законодавства, управління бюджетними та борговими ризиками.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фіскальне адміністрування» є:

- зрозуміти суть фіскального адміністрування, дослідити його принципи та напрями реалізації, законодавче та інформаційне забезпечення;
- з'ясувати зміст і класифікацію фіскальних органів, вивчити повноваження фіскальних органів в Україні;
- засвоїти практичні аспекти діяльності контролюючих органів в процесі реєстрації платників податків та зняття їх з обліку, а також оперативного обліку податкових платежів;
- ознайомитися із способами визначення податкових та/або грошових зобов'язань платника податків;
- вивчити порядок розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків;
- вивчити механізм та зрозуміти особливості формування, подання, обробки та контролю податкової звітності;
- ознайомитись із процедурою адміністрування податкового боргу в Україні, дослідити основні джерела сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків;
- вивчити механізм та порядок здійснення податкового й митного контролю, засвоїти алгоритм здійснення різних форм контролю;
- ознайомитися із порядком та системою відповідальності платників податків за порушення податкового та митного законодавства;
- засвоїти концептуальні основи теорії ризику та ризикоутворюючі фактори фіскального простору держави;
- з'ясувати основи макрофінансового бюджетування, стратегічного та середньострокового бюджетного планування, дослідити порядок застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі;

- вивчити механізм та порядок здійснення контролю за дотриманням вимог бюджетного законодавства, засвоїти алгоритм здійснення різних форм контролю;

- ознайомитися із порядком та системою відповідальності платників податків за порушення бюджетного законодавства;

- засвоїти порядок здійснення державних (місцевих) запозичень, обслуговування й погашення державного (місцевого) боргу.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;

- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;

- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- здатність застосовувати сучасні технології бюджетування, інструменти інклюзивного та транспарентного підходів у бюджетному процесі на місцевому рівні, знання законодавства у сфері бюджетного регулювання;

- здатність застосовувати прийоми податкового контролю для виявлення та усунення порушень податкового законодавства.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Фіскальне адміністрування» базується на знаннях, отриманих з таких дисциплін, як «Податкова система», «Митна справа» та «Бюджетна система».

2.5. Результати навчання:

- знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни «Фіскальне адміністрування»

Змістовий модуль I. Адміністрування доходів бюджетів

Тема.1. Теоретико-організаційні засади фіскального адміністрування

Сутність фіскального адміністрування, наукові підходи до його трактування. Історичні аспекти фіскального адміністрування. Функції та принципи фіскального адміністрування. Зміст і специфіка складових фіскального адміністрування. Нормативно-правове забезпечення фіскального адміністрування. Ієрархія законодавчих актів з питань фіскального адміністрування. Інформаційне забезпечення фіскального адміністрування. Автоматизовані інформаційні системи фіскальних органів.

Тема 2. Система та компетенція фіскальних органів

Необхідність створення спеціалізованих державних органів у сфері фіскального адміністрування. Система органів фіскального адміністрування. Міністерство фінансів України як ключовий інститут фіскального адміністрування. Органи, що забезпечують адміністрування доходів бюджетів: Державна податкова служба України та Державна митна служба України. Державна казначейська служба України як забезпечувальний інститут фіскального адміністрування. Органи, що забезпечують контроль за дотриманням бюджетного законодавства: Рахункова палата України та Державна аудиторська служба України. Агентство з управління державним боргом України як інститут адміністрування державного боргу. Відповідальність посадових осіб фіскальних органів.

Тема 3. Реєстрація та облік платників податків у контролюючих органах

Правові засади організації обліку платників податків у контролюючих органах. Поняття, завдання та організація обліку платників податків – фізичних осіб. Порядок взяття на облік за основним місцем обліку платників податків – юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів. Взяття на облік за основним місцем обліку самозайнятих осіб. Порядок внесення змін до облікових даних платників податків. Оприлюднення даних про взяття на облік платників податків. Порядок зняття з обліку платників податків у контролюючих органах. Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи. Контроль контролюючих органів за відкриттям/закриттям платникам рахунків у банківських та інших фінансових установах.

Тема 4. Оперативний облік платежів у контролюючих органах

Оперативний облік податків і зборів як передумова податкового контролю: необхідність та порядок організації. Взаємодія контролюючих, фінансових органів та казначейських органів в процесі оперативного обліку податків і зборів. Порядок ведення інтегрованої картки платника (ІКП). Здійснення контролю за коректністю інформації в інформаційній системі при

відкритті/закритті ІКП в інформаційній системі органів контролюючих органів. Підстави (документи) для відображення в обліку надходжень сум податків, зборів, митних та інших платежів до бюджету, єдиного внеску. Відображення в ІКП надходжень сум податків, зборів, митних та інших платежів до бюджету та єдиного внеску. Забезпечення контролю за достовірністю відображення в ІКП показників щодо надходжень сум податків, зборів, митних та інших платежів до бюджету та єдиного внеску. Відображення в ІКП показників щодо податкових зобов'язань, визначених самостійно платниками податків та контролюючими органами у випадках, не пов'язаних із порушенням податкового законодавства.

Тема 5. Податкові (грошові) зобов'язання та способи їх визначення

Поняття податкових та грошових зобов'язань. Способи визначення податкових та грошових зобов'язань, їх переваги та недоліки. Строки сплати податкових та грошових зобов'язань. Терміни давності за податковими зобов'язаннями. Податкові повідомлення-рішення: їх призначення та порядок вручення платникам податків. Оскарження рішень контролюючих органів платниками податків. Адміністративне оскарження як досудовий порядок вирішення спірних питань. Процедура судового оскарження рішень контролюючих органів.

Тема 6. Податковий контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства

Необхідність, зміст та способи здійснення податкового контролю. Податкові перевірки в системі методів контролю. Класифікація податкових перевірок. Періодичність податкових перевірок. Планування перевірок контролюючими органами. Камеральні перевірки та специфіка їх проведення. Документальні планові перевірки та порядок їх здійснення. Плани-графіки платників податків, порядок їх формування, затвердження та внесення змін. Документальні позапланові виїзні перевірки, підстави для їх проведення. Фактичні перевірки та порядок їх проведення. Взаємодія підрозділів контролюючих органів при проведенні податкових перевірок. Електронні перевірки як додатковий сервіс у системі податкового контролю. Оформлення результатів перевірок. Види відповідальності за податкові правопорушення. Штрафні (фінансові) санкції за порушення податкового законодавства. Порядок застосування штрафних(фінансових) санкцій. Строки давності для застосування штрафних (фінансових) санкцій. Пеня за несвоєчасну сплату податкових платежів: призначення та порядок нарахування. Притягнення порушників податкового законодавства до адміністративної відповідальності. Кримінальна відповідальність за податкові порушення: нормативне забезпечення, межі відповідальності та уроки застосування.

Тема 7. Митний контроль і відповідальність за порушення митного законодавства

Сутність та особливості проведення митного контролю. Попередній

документальний контроль і порядок його здійснення. Форми митного контролю: перевірка документів та відомостей; митний огляд; облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України; усне опитування громадян та посадових осіб підприємств; огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення; перевірка обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем; проведення документальних перевірок; направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу; пост-митний контроль. Строки перебування товарів і транспортних засобів під митним контролем. Зони митного контролю та порядок їх створення. Митні експертизи. Поняття контрабанди як виду кримінального митного правопорушення. Відповідальність за вчинення контрабанди. Порухення митних правил як вид адміністративного правопорушення. Відповідальність за порушення митних правил: штраф, попередження, конфіскація. Митні злочини та відповідальність за їх вчинення.

Тема 8. Адміністрування податкового боргу

Податковий борг: причини виникнення та тенденції. Класифікація податкового боргу. Необхідність примусового стягнення податкової заборгованості. Організація роботи контролюючих органів з податковими боржниками. Податковий керуючий, необхідність призначення, його функціональні повноваження. Податкова застава як спосіб забезпечення погашення заборгованості перед бюджетом та цільовими державними фондами. Пріоритет податкової застави. Підстави для виникнення та припинення податкової застави. Майно, яке не може бути внесено до податкової застави. Узгодження операцій із заставленим майном. Примусові заходи з погашення податкового боргу. Адміністративний арешт майна платників податків. Повний та умовний арешт. Умови, за яких може бути здійснений арешт активів. Процедура адміністративного арешту майна платників податків. Продаж майна, що перебуває у податковій заставі. Особливості погашення податкового боргу певних груп платників податків. Безнадійний податковий борг, порядок списання.

Тема 9. Управління податковими та митними ризиками

Зміст і ознаки податкових ризиків. Фактори виникнення податкових ризиків. Класифікація податкових ризиків. Виявлення та опрацювання податкових ризиків у діяльності платників. Визначення способу реагування на ризики недотримання податкового законодавства. Сутність і специфіка митних ризиків. Класифікація митних ризиків. Цілі застосування системи управління ризиками митними органами. Діяльність митних органів з оцінки та управління ризиками. Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і

реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю. Митні формальності, що можуть бути визначені за результатами застосування системи управління ризиками.

Змістовий модуль II. Адміністрування видатків бюджетів і державного боргу

Тема 10. Макрофінансове бюджетування у фіскальному адмініструванні

Поняття макрофінансового бюджетування. Основна мета та завдання макрофінансового бюджетування. Складові макрофінансового бюджетування. Критерії результативності бюджетних видатків та бюджетний ефект. Визначення економічної ефективності бюджетного фінансування. Стратегічне планування як ключовий компонент макрофінансового бюджетування. Основи середньострокового прогнозування і планування бюджету. Основні засади щодо розробки бюджетних програм. Етапи розробки та реалізації бюджетних програм. Типи та характеристика показників виконання бюджетних програм. Розробка показників виконання бюджетних програм. Основні засади проведення моніторингу та оцінки програм. Етапи системи оцінки програм.

Тема 11. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства

Засади контролю за дотриманням бюджетного законодавства. Поняття та складові державного фінансового аудиту. Інспектування (ревізія): сутність та основні аспекти. Мета і завдання інспектування (ревізії). Особливості проведення інспектування (ревізії). Перевірка та моніторинг державних закупівель як форма контролю за дотриманням бюджетного законодавства. Контроль у бюджетній установі: поняття, завдання та принципи. Методи контролю в бюджетних установах. Організація ревізії в бюджетній установі. Форми реалізації результатів ревізії та контроль їх виконання. Контроль ефективності використання коштів державного бюджету Рахунковою палатою України. Методичний інструментарій контрольно-ревізійної діяльності Рахункової палати України. Повноваження за результатами контрольної діяльності Рахункової палати України. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Державною казначейською службою України. Застосування контрольного інструментарію Казначейством України. Заходи, що застосовуються до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за вчинені ними бюджетні правопорушення. Відповідальність органів місцевого самоврядування за порушення бюджетного планування. Порядок накладення стягнення за бюджетні правопорушення.

Тема 12. Управління бюджетними ризиками

Сутність та зміст бюджетних ризиків. Передумови їх виникнення. Фактори ризику. Класифікація ризиків бюджетних видатків. Ризики невиконання (перевиконання) бюджетних програм. Ризики безпосереднього впливу на виконання видаткової частини бюджету. Необхідність управління бюджетними ризиками в частині видатків бюджету. Поняття управління

ризиками видаткової частини бюджету. Мета та завдання, принципи та етапи управління ризиками бюджетних видатків. Суб'єкти та об'єкт ризик-менеджменту видаткової частини бюджету, їх взаємозв'язок. Ризик-менеджмент бюджетних видатків на стадіях бюджетного процесу. Методи оптимізації та мінімізації ризиків видаткової частини бюджету.

Тема 13. Організація внутрішніх і зовнішніх державних запозичень

Специфіка процесу залучення фінансових ресурсів з внутрішнього ринку. Переваги і недоліки функціонування внутрішнього кредитного ринку та види боргових інструментів, що обертаються на ньому. Умови та порядок випуску і розміщення інструментів внутрішніх державних позик. Порядок формування заявок на придбання внутрішніх державних боргових зобов'язань. Сутність та доцільність використання цін: реалізації, погашення, відсічення. Попит і пропозиція на ринку державних боргових зобов'язань. Фактори, що на них впливають. Первинний та вторинний ринок боргових цінних паперів держави та особливості їх функціонування. Специфіка організації залучення державою коштів зі світового ринку позикових капіталів. Види зовнішніх державних боргових зобов'язань та їх характеристика. Визначення порядку випуску і розміщення зовнішніх боргових зобов'язань держави. Попит і пропозиція на ринку зовнішніх державних боргових зобов'язань. Фактори, що на них впливають забезпеченість боргових зобов'язань. Державні гарантії повернення отриманих позик.

Тема 14. Облік, обслуговування та погашення державного боргу

Сутність і необхідність обліку боргів державних органів влади. Роль і особливості обліку державних боргів в Україні. Суб'єкти системи управління державним боргом, що здійснюють облік державного внутрішнього зовнішнього боргу. Співпраця державних установ та їх агентів щодо обліку і контролю за розмірами державних боргів. Склад, структура та обсяги видатків держави з обслуговування державних боргів. Визначення розмірів платежів за отримані, використані і невикористані кредитні ресурси. Джерела фінансування витрат з обслуговування внутрішнього і зовнішнього державних боргів. Сутність і послідовність проведення операцій з обслуговування і сплати відсотків за внутрішніми державними борговими зобов'язаннями. Сутність і порядок проведення процедури відшкодування витрат з обслуговування іноземних кредитів за гарантованими державою позиками за рахунок державного бюджету. Використання простих векселів при здійсненні розрахунків за простроченими позиками, що були залучені під гарантію уряду. Облік планових і прострочених платежів з обслуговування державного боргу. Коефіцієнт обслуговування державного боргу.

Тема 15. Методи управління державним боргом

Дефолт в управлінні державним боргом. Види дефолту. Наслідки дефолту. Механізми та методи врегулювання боргової кризи. Оперативне управління і регулювання стану та розмірів державної заборгованості:

конверсія, консолідація, уніфікація позик, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочення погашення позик, анулювання боргу тощо. Реструктуризація державного боргу та шляхи її здійснення. Лондонський і Паризький клуби кредиторів, їх повноваження у реструктуризації державних боргів. Різновиди базових умов реструктуризації державного боргу: Торонтські умови; Х'юстонські умови; Тринідатські умови; Лондонські умови (посилени Торонтські); Неапольські умови; Ліонські умови; ініціатива НІРС; стандартні класичні умови.

Тема 16. Управління борговими ризиками та боргова безпека

Ризики державного боргу, їх класифікація та показники оцінки. Градація ризиків з метою управління: мінімальний, допустимий, критичний та неприйнятний. Ризики, пов'язані з управлінням борговим портфелем: кредитний, ліквідності, процентний, валютний, ринковий, рефінансування, операційний. Фактори, що ускладнюють визначення та управління ризиками державного боргу. Управління ризиками державного боргу: принципи та інструменти. Зміст і сутнісні характеристики боргової безпеки держави. Індикатори боргової безпеки держави. Засоби забезпечення боргової безпеки держави.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Фіскальне адміністрування»

(денна форма навчання)

Теми курсу	Години					Контрольні заходи		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ			
Змістовий модуль 1. Адміністрування доходів бюджетів								
Тема 1. Теоретико-організаційні засади фіскального адміністрування	2	2	2	1	7	поточне опитування, тестування, задачі		
Тема 2. Система та компетенція фіскальних органів	4	2	3	1				
Тема 3. Реєстрація та облік платників податків у контролюючих органах	2	2	2					
Тема 4. Оперативний облік платежів у контролюючих органах	2	2	2	1				
Тема 5. Податкові (грошові) зобов'язання та способи їх визначення	2	2	2					
Тема 6. Податковий контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства	4	4	3					
Тема 7. Митний контроль і відповідальність за порушення митного законодавства	4	2	3	1				
Тема 8. Адміністрування податкового боргу	4	2	3					
Тема 9. Управління податковими та митними ризиками	4	2	2	1				
Змістовий модуль 2. Адміністрування видатків бюджетів і державного боргу								
Тема 10. Макрофінансове бюджетування у фіскальному адмініструванні	4	2	3	1	7	поточне опитування, тестування, задачі		
Тема 11. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства	4	4	2					
Тема 12. Управління бюджетними ризиками	2	2	2					
Тема 13. Організація внутрішніх і зовнішніх державних запозичень	4	4	3	1				
Тема 14. Облік, обслуговування та погашення державного боргу	4	2	2					
Тема 15. Методи управління державним боргом	4	2	2					
Тема 16. Управління борговими ризиками та боргова безпека	4	2	2					
Разом	54	38	38	6			14	-

(заочна форма навчання)

Теми курсу	Години			
	Лекції	Практичні заняття	СРС	
Змістовий модуль 1. Адміністрування доходів бюджетів				
Тема 1. Теоретико-організаційні засади фіскального адміністрування	2	2	9	
Тема 2. Система та компетенція фіскальних органів			9	
Тема 3. Реєстрація та облік платників податків у контролюючих органах			9	
Тема 4. Оперативний облік платежів у контролюючих органах			9	
Тема 5. Податкові (грошові) зобов'язання та способи їх визначення	2		9	
Тема 6. Податковий контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства			10	
Тема 7. Митний контроль і відповідальність за порушення митного законодавства			10	
Тема 8. Адміністрування податкового боргу			9	
Тема 9. Управління податковими та митними ризиками			9	
Змістовий модуль 2. Адміністрування видатків бюджетів і державного боргу				
Тема 10. Макрофінансове бюджетування у фіскальному адмініструванні	2	2	10	
Тема 11. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства			9	
Тема 12. Управління бюджетними ризиками			9	
Тема 13. Організація внутрішніх і зовнішніх державних запозичень	2		9	
Тема 14. Облік, обслуговування та погашення державного боргу			9	
Тема 15. Методи управління державним боргом			9	
Разом	8		4	138

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Фіскальне адміністрування»

Денна форма навчання Змістовий модуль 1. Адміністрування доходів бюджетів

Практичне заняття 1

Тема 1. Теоретико-організаційні засади фіскального адміністрування

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності фіскального адміністрування; його принципів, напрямів практичної реалізації, нормативно-правового та інформаційного забезпечення.

Питання до обговорення:

1. Зміст фіскального адміністрування, його об'єкт та предмет.
2. Принципи та напрями реалізації фіскального адміністрування.
3. Нормативно-правове забезпечення фіскального адміністрування.
4. Інформаційне забезпечення фіскального адміністрування.

Дискусійне обговорення напрямів реалізації фіскального адміністрування.

Практичне заняття 2

Тема 2. Система та компетенція фіскальних органів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності створення спеціалізованих державних фіскальних органів; їх завдань, прав та обов'язків.

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика система фіскальних органів.
2. Завдання, функції та структура Міністерства фінансів України.
3. Завдання, функції та структура Державної податкової служби України.
4. Завдання, функції та структура Державної митної служби України.
5. Завдання, функції та структура Державної казначейської служби України.
6. Завдання, функції та структура Державної аудиторської служби України.
7. Завдання, функції та структура Рахункової палати України.
8. Права, обов'язки і відповідальність посадових осіб фіскальних органів.

Дискусійне обговорення сучасних викликів та проблем функціонування фіскальних органів в Україні.

Практичне заняття 3

Тема 3. Реєстрація та облік платників податків у контролюючих органах

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту організації роботи контролюючих органів з обліку платників податків; порядку взяття на облік та зняття з нього платників.

Питання до обговорення:

1. Організація роботи контролюючих органів з обліку платників податків.
2. Порядок взяття на податковий облік платників податків.
3. Порядок зняття з податкового обліку платників податків.
4. Вимоги до відкриття та закриття рахунків платників податків у фінансових установах.

Дискусійне обговорення проблем реєстрації й обліку платників податків в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 4

Тема 4. Оперативний облік платежів у контролюючих органах

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та порядку організації оперативного обліку податків і зборів у фіскальних органах.

Питання до обговорення:

1. Необхідність та порядок ведення оперативного обліку податків і зборів.
2. Порядок ведення інтегрованої картки платника.
3. Здійснення контролю за правильністю відкриття/закриття ІКП в інформаційній системі.
4. Підстави та порядок відображення в ІКП обліку надходжень платежів.

Дискусійне обговорення проблем оперативного обліку платежів в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 5

Тема 5. Податкові (грошові) зобов'язання та способи їх визначення

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності податкових та грошових зобов'язань; способів їх визначення; порядку формування та надсилання (вручення) податкових повідомлень платникам податків; знання механізму оскарження рішень контролюючих органів; набуття навичок щодо оформлення розстрочення (відстрочення) податкових платежів.

Питання до обговорення:

1. Податкові та грошові зобов'язання, способи їх визначення.
2. Податкові повідомлення, порядок їх формування, надсилання (вручення) платникам податків.
3. Оскарження рішень контролюючих органів: адміністративне та судове.
4. Поняття розстрочення та відстрочення податкових (грошових) зобов'язань та податкового боргу.
5. Підстави для розстрочення (відстрочення) податкових (грошових) зобов'язань та податкового боргу.
6. Порядок прийняття рішень контролюючими органами та оформлення розстрочення (відстрочення) податкових (грошових) зобов'язань.

Дискусійне обговорення проблем оскарження рішень контролюючих органів в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 6,7

Тема 6. Податковий контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та сутності податкового контролю; порядку його організації; особливостей проведення податкових перевірок та порядку оформлення їх результатів; видів відповідальності за податкові правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних платників податків.

Питання до обговорення:

1. Поняття податкового контролю та організація його здійснення.
2. Перевірки в системі податкового контролю, їх види.
3. Порядок проведення камеральних перевірок.
4. Особливості проведення документальних перевірок.
5. Порядок проведення фактичних перевірок.
6. Відповідальність за податкові правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку податкового контролю в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням податкового контролю.

Практичне заняття 8

Тема 7. Митний контроль і відповідальність за порушення митного законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо порядку організації та специфіки здійснення митного контролю в Україні; організації зон митного контролю; видів відповідальності за митні правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних суб'єктів ЗЕД.

Питання до обговорення:

1. Сутність та економічний зміст митного контролю.
2. Принципи здійснення митного контролю.
3. Попередній митний контроль, порядок його проведення.
4. Форми митного контролю та специфіка їх здійснення.
5. Перевірки в системі митного контролю, їх види.
6. Зони митного контролю.
7. Відповідальність за митні правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку митного контролю в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням митного контролю.

Практичне заняття 9

Тема 8. Адміністрування податкового боргу

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності податкового боргу, його статусів та причин виникнення; порядку організації роботи контролюючих органів з податковими боржниками; знання

превентивних заходів щодо забезпечення погашення податкового боргу; адміністративного арешту активів платників податків, особливостей його накладення; порядку застосування примусових заходів з погашення податкового боргу.

Питання до обговорення:

1. Податковий борг: сутність, причини виникнення та види.
2. Організація роботи контролюючих органів з податковими боржниками.
3. Податковий керуючий: порядок призначення та функціональні повноваження.
4. Податкова застава як спосіб забезпечення погашення податкового боргу.
5. Адміністративний арешт активів платників податків: поняття, види, обставини та порядок застосування.
6. Примусові заходи з погашення податкового боргу.

Дискусійне обговорення превентивних заходів запобігання податковому боргу.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з адмініструванням податкового боргу.

Практичне заняття 10

Тема 9. Управління податковими та митними ризиками

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності та різновидів податкових і митних ризиків; методики їх виявлення та оцінки контролюючими органами; інструментів протидії податковим і митним ризикам.

Питання до обговорення:

1. Сутність і класифікація податкових ризиків.
2. Виявлення та опрацювання податкових ризиків у діяльності платників.
3. Шляхи протидії податковим ризикам.
4. Зміст і різновиди митних ризиків.
5. Виявлення та опрацювання митних ризиків у діяльності суб'єктів ЗЕД.
6. Шляхи мінімізації митних ризиків.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації податкових і митних ризиків в Україні.

Змістовий модуль 2. Адміністрування видатків бюджетів і державного боргу

Практичне заняття 11

Тема 10. Макрофінансове бюджетування у фіскальному адмініструванні

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності макрофінансового бюджетування для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

Питання до обговорення:

1. Поняття і необхідність макрофінансового бюджетування, його складові.
2. Критерії економічної ефективності та соціальної результативності видатків бюджетів.
3. Стратегічне бюджетне планування: зміст і ознаки.
4. Середньострокове бюджетне планування: сутність і характеристика.
5. Бюджетна програма та порядок її розробки.
6. Результативні показники у бюджетуванні.
7. Моніторинг, оцінка та забезпечення прозорості бюджетування.

Дискусійне обговорення проблем та шляхів застосування технологій макрофінансового бюджетування у бюджетному процесі.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією мвкрофінансового бюджетування.

Практичне заняття 12,13

Тема 11. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та сутності контролю за дотриманням бюджетного законодавства; порядку його організації; особливостей проведення перевірок та порядку оформлення їх результатів; видів відповідальності за бюджетні правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних осіб.

Питання до обговорення:

1. Поняття контролю за дотриманням бюджетного законодавства та організація його здійснення.
2. Інспектування (ревізії) як основний засіб контролю Державної аудиторської служби України за дотриманням бюджетного законодавства.
3. Перевірка та моніторинг державних закупівель.
4. Організація контролю ефективності використання коштів державного бюджету Рахунковою палатою України.
5. Проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства Державною казначейською службою України
6. Відповідальність за бюджетні правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку контролю за дотриманням бюджетного законодавства в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Практичне заняття 14

Тема 12. Управління бюджетними ризиками

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності та різновидів бюджетних ризиків; методики їх виявлення та оцінки фіскальними органами; інструментів протидії бюджетним ризикам.

Питання до обговорення:

1. Сутність і класифікація бюджетних ризиків.

2. Виявлення та опрацювання бюджетних ризиків.

3. Методи оптимізації та мінімізації ризиків видаткової частини бюджету.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації бюджетних ризиків в Україні.

Практичне заняття 15,16

Тема 13. Організація внутрішніх і зовнішніх державних запозичень

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту і особливостей інструментів державного запозичення на внутрішньому та зовнішньому ринках; організації його здійснення; порядку надання державних гарантій за кредитами суб'єктів господарювання.

Питання до обговорення:

1. Інструментарій запозичення державою коштів на внутрішньому ринку.

2. Порядок здійснення внутрішніх державних запозичень.

3. Інструментарій запозичення державою коштів на зовнішньому ринку.

4. Порядок здійснення зовнішніх державних запозичень.

5. Необхідність і зміст кредитного рейтингу.

6. Механізм надання державних гарантій за міжнародними позиками.

Дискусійне обговорення проблем формування державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 17

Тема 14. Облік, обслуговування та погашення державного боргу

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту, об'єктів і суб'єктів обліку державного боргу; порядку його погашення й обслуговування; виконання державних зобов'язань за гарантованими кредитами.

Питання до обговорення:

1. Облік державного боргу: об'єкт і суб'єкти.

2. Порядок здійснення обліку державного боргу.

3. Видатки бюджету на обслуговування й погашення державного боргу та порядок їх здійснення.

4. Порядок відшкодування витрат з обслуговування кредитів за гарантованими державою позиками за рахунок державного бюджету.

5. Розрахунок коефіцієнту обслуговування державного боргу України.

Дискусійне обговорення проблем обслуговування та погашення державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 18

Тема 15. Методи управління державним боргом

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту й наслідків дефолту; специфіки застосування різних методів управління державним боргом; організації реструктуризації державного боргу.

Питання до обговорення:

1. Сутність, види й наслідки дефолту.

2. Характеристика методів управління державним боргом.
3. Реструктуризація як комплексний метод управління державним боргом.
4. Суб'єкти та умови здійснення реструктуризації державного боргу.

Дискусійне обговорення проблем реструктуризації державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 19

Тема 16. Управління борговими ризиками та боргова безпека

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту й індикаторів боргової безпеки держави; методики їх розрахунку; порядку управління ризиками державного боргу.

Питання до обговорення:

1. Сутність і характеристики боргової безпеки держави.
2. Індикатори боргової безпеки держави та методика їх розрахунку.
3. Сутність і класифікація боргових ризиків.
4. Виявлення та опрацювання боргових ризиків.
5. Шляхи мінімізації ризиків державного боргу.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації боргових ризиків в Україні.

Заочна форма навчання

Змістовий модуль 1. Адміністрування доходів бюджетів

Практичне заняття 1

Тема 1. Теоретико-організаційні засади фіскального адміністрування

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності фіскального адміністрування; його принципів, напрямів практичної реалізації, нормативно-правового та інформаційного забезпечення.

Питання до обговорення:

1. Зміст фіскального адміністрування, його об'єкт та предмет.
2. Принципи та напрями реалізації фіскального адміністрування.
3. Нормативно-правове забезпечення фіскального адміністрування.
4. Інформаційне забезпечення фіскального адміністрування.

Дискусійне обговорення напрямів реалізації фіскального адміністрування.

Тема 2. Система та компетенція фіскальних органів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності створення спеціалізованих державних фіскальних органів; їх завдань, прав та обов'язків.

Питання до обговорення:

1. Загальна характеристика система фіскальних органів.
2. Завдання, функції та структура Міністерства фінансів України.
3. Завдання, функції та структура Державної податкової служби України.
4. Завдання, функції та структура Державної митної служби України.
5. Завдання, функції та структура Державної казначейської служби

України.

6. Завдання, функції та структура Державної аудиторської служби України.

7. Завдання, функції та структура Рахункової палати України.

8. Права, обов'язки і відповідальність посадових осіб фіскальних органів.

Дискусійне обговорення сучасних викликів та проблем функціонування фіскальних органів в Україні.

Тема 3. Реєстрація та облік платників податків у контролюючих органах

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту організації роботи контролюючих органів з обліку платників податків; порядку взяття на облік та зняття з нього платників.

Питання до обговорення:

1. Організація роботи контролюючих органів з обліку платників податків.
2. Порядок взяття на податковий облік платників податків.
3. Порядок зняття з податкового обліку платників податків.
4. Вимоги до відкриття та закриття рахунків платників податків у фінансових установах.

Дискусійне обговорення проблем реєстрації й обліку платників податків в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 4. Оперативний облік платежів у контролюючих органах

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та порядку організації оперативного обліку податків і зборів у фіскальних органах.

Питання до обговорення:

1. Необхідність та порядок ведення оперативного обліку податків і зборів.
2. Порядок ведення інтегрованої картки платника.
3. Здійснення контролю за правильністю відкриття/закриття ІКП в інформаційній системі.
4. Підстави та порядок відображення в ІКП обліку надходжень платежів.

Дискусійне обговорення проблем оперативного обліку платежів в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 5. Податкові (грошові) зобов'язання та способи їх визначення

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності податкових та грошових зобов'язань; способів їх визначення; порядку формування та надсилання (вручення) податкових повідомлень платникам податків; знання механізму оскарження рішень контролюючих органів; набуття навичок щодо оформлення розстрочення (відстрочення) податкових платежів.

Питання до обговорення:

1. Податкові та грошові зобов'язання, способи їх визначення.
2. Податкові повідомлення, порядок їх формування, надсилання (вручення) платникам податків.
3. Оскарження рішень контролюючих органів: адміністративне та судове.

4. Поняття розстрочення та відстрочення податкових (грошових) зобов'язань та податкового боргу.

5. Підстави для розстрочення (відстрочення) податкових (грошових) зобов'язань та податкового боргу.

6. Порядок прийняття рішень контролюючими органами та оформлення розстрочення (відстрочення) податкових (грошових) зобов'язань.

Дискусійне обговорення проблем оскарження рішень контролюючих органів в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 6. Податковий контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та сутності податкового контролю; порядку його організації; особливостей проведення податкових перевірок та порядку оформлення їх результатів; видів відповідальності за податкові правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних платників податків.

Питання до обговорення:

1. Поняття податкового контролю та організація його здійснення.
2. Перевірки в системі податкового контролю, їх види.
3. Порядок проведення камеральних перевірок.
4. Особливості проведення документальних перевірок.
5. Порядок проведення фактичних перевірок.
6. Відповідальність за податкові правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку податкового контролю в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням податкового контролю.

Тема 7. Митний контроль і відповідальність за порушення митного законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо порядку організації та специфіки здійснення митного контролю в Україні; організації зон митного контролю; видів відповідальності за митні правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних суб'єктів ЗЕД.

Питання до обговорення:

1. Сутність та економічний зміст митного контролю.
2. Принципи здійснення митного контролю.
3. Попередній митний контроль, порядок його проведення.
4. Форми митного контролю та специфіка їх здійснення.
5. Перевірки в системі митного контролю, їх види.
6. Зони митного контролю.
7. Відповідальність за митні правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку митного контролю в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням митного контролю.

Тема 8. Адміністрування податкового боргу

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності податкового боргу, його статусів та причин виникнення; порядку організації роботи контролюючих органів з податковими боржниками; знання превентивних заходів щодо забезпечення погашення податкового боргу; адміністративного арешту активів платників податків, особливостей його накладення; порядку застосування примусових заходів з погашення податкового боргу.

Питання до обговорення:

1. Податковий борг: сутність, причини виникнення та види.
2. Організація роботи контролюючих органів з податковими боржниками.
3. Податковий керуючий: порядок призначення та функціональні повноваження.
4. Податкова застава як спосіб забезпечення погашення податкового боргу.
5. Адміністративний арешт активів платників податків: поняття, види, обставини та порядок застосування.
6. Примусові заходи з погашення податкового боргу.

Дискусійне обговорення превентивних заходів запобігання податковому боргу.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з адмініструванням податкового боргу.

Тема 9. Управління податковими та митними ризиками

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності та різновидів податкових і митних ризиків; методики їх виявлення та оцінки контролюючими органами; інструментів протидії податковим і митним ризикам.

Питання до обговорення:

1. Сутність і класифікація податкових ризиків.
2. Виявлення та опрацювання податкових ризиків у діяльності платників.
3. Шляхи протидії податковим ризикам.
4. Зміст і різновиди митних ризиків.
5. Виявлення та опрацювання митних ризиків у діяльності суб'єктів ЗЕД.
6. Шляхи мінімізації митних ризиків.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації податкових і митних ризиків в Україні.

Змістовий модуль 2. Адміністрування видатків бюджетів і державного боргу

Практичне заняття 2

Тема 10. Макрофінансове бюджетування у фіскальному адмініструванні

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності макрофінансового бюджетування для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

Питання до обговорення:

1. Поняття і необхідність макрофінансового бюджетування, його складові.
2. Критерії економічної ефективності та соціальної результативності видатків бюджетів.
3. Стратегічне бюджетне планування: зміст і ознаки.
4. Середньострокове бюджетне планування: сутність і характеристика.
5. Бюджетна програма та порядок її розробки.
6. Результативні показники у бюджетуванні.
7. Моніторинг, оцінка та забезпечення прозорості бюджетування.

Дискусійне обговорення проблем та шляхів застосування технологій макрофінансового бюджетування у бюджетному процесі.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією мвкрофінансового бюджетування.

Тема 11. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння необхідності та сутності контролю за дотриманням бюджетного законодавства; порядку його організації; особливостей проведення перевірок та порядку оформлення їх результатів; видів відповідальності за бюджетні правопорушення та злочини; порядку притягнення до відповідальності несумлінних осіб.

Питання до обговорення:

1. Поняття контролю за дотриманням бюджетного законодавства та організація його здійснення.
2. Інспектування (ревізії) як основний засіб контролю Державної аудиторської служби України за дотриманням бюджетного законодавства.
3. Перевірка та моніторинг державних закупівель.
4. Організація контролю ефективності використання коштів державного бюджету Рахунковою палатою України.
5. Проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства Державною казначейською службою України
6. Відповідальність за бюджетні правопорушення: необхідність та види.

Дискусійне обговорення напрямів розвитку контролю за дотриманням бюджетного законодавства в Україні.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних зі здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Тема 12. Управління бюджетними ризиками

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності та різновидів бюджетних ризиків; методики їх виявлення та оцінки фіскальними органами; інструментів протидії бюджетним ризикам.

Питання до обговорення:

1. Сутність і класифікація бюджетних ризиків.
2. Виявлення та опрацювання бюджетних ризиків.
3. Методи оптимізації та мінімізації ризиків видаткової частини бюджету.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації бюджетних ризиків в Україні.

Тема 13. Організація внутрішніх і зовнішніх державних запозичень

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту і особливостей інструментів державного запозичення на внутрішньому та зовнішньому ринках; організації його здійснення; порядку надання державних гарантій за кредитами суб'єктів господарювання.

Питання до обговорення:

1. Інструментарій запозичення державою коштів на внутрішньому ринку.
2. Порядок здійснення внутрішніх державних запозичень.
3. Інструментарій запозичення державою коштів на зовнішньому ринку.
4. Порядок здійснення зовнішніх державних запозичень.
5. Необхідність і зміст кредитного рейтингу.
6. Механізм надання державних гарантій за міжнародними позиками.

Дискусійне обговорення проблем формування державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 14. Облік, обслуговування та погашення державного боргу

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту, об'єктів і суб'єктів обліку державного боргу; порядку його погашення й обслуговування; виконання державних зобов'язань за гарантованими кредитами.

Питання до обговорення:

1. Облік державного боргу: об'єкт і суб'єкти.
2. Порядок здійснення обліку державного боргу.
3. Видатки бюджету на обслуговування й погашення державного боргу та порядок їх здійснення.
4. Порядок відшкодування витрат з обслуговування кредитів за гарантованими державою позиками за рахунок державного бюджету.
5. Розрахунок коефіцієнту обслуговування державного боргу України.

Дискусійне обговорення проблем обслуговування та погашення державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 15. Методи управління державним боргом

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту й наслідків дефолту; специфіки застосування різних методів управління державним боргом; організації реструктуризації державного боргу.

Питання до обговорення:

1. Сутність, види й наслідки дефолту.
2. Характеристика методів управління державним боргом.
3. Реструктуризація як комплексний метод управління державним боргом.
4. Суб'єкти та умови здійснення реструктуризації державного боргу.

Дискусійне обговорення проблем реструктуризації державного боргу в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 16. Управління борговими ризиками та боргова безпека

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту й індикаторів боргової безпеки держави; методики їх розрахунку; порядку управління ризиками державного боргу.

Питання до обговорення:

1. Сутність і характеристики боргової безпеки держави.
2. Індикатори боргової безпеки держави та методика їх розрахунку.
3. Сутність і класифікація боргових ризиків.
4. Виявлення та опрацювання боргових ризиків.
5. Шляхи мінімізації ризиків державного боргу.

Дискусійне обговорення напрямів мінімізації боргових ризиків в Україні.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Для набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю у студентів особливе значення має виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) з дисципліни «Фіскальне адміністрування», яке виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій. Воно охоплює основні теми дисципліни та передбачає глибше й повне засвоєння теоретичного матеріалу з фіскального адміністрування, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань щодо управлінських аспектів фіску на практиці та є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Фіскальне адміністрування» виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є засвоєння теоретичної та нормативної бази сфери оподаткування, зокрема управління справами податків, зборів, платежів, вміння вирішувати ситуаційні завдання та проблемні питання в частині адміністрування податків. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Кожен з пунктів КПЗ оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка (як середня арифметична з проміжних оцінок). Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

КПЗ з дисципліни «Фіскальне адміністрування» охоплює виконання трьох завдань:

1. Використовуючи законодавчі акти, навчальні посібники і підручники, монографії та періодичну літературу, виконати науково-дослідницьку роботу у вигляді реферату.

2. Використовуючи законодавчі акти, навчальні посібники і підручники, монографії та періодичну літературу, розгадати кросворд.

3. Ознайомитися з поданими практичними ситуаціями, що складаються у процесі податкового, митного й бюджетного контролю та дати відповідь на запитання, керуючись чинним митним законодавством.

7. Тренінг з дисципліни

Тренінг орієнтований на формування студентами системи базових знань з теорії і практики організації фіскального адміністрування, управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів бюджетів, обчислення податкових (грошових) зобов'язань платників податків, контролю за дотриманням податкового, митного та бюджетного законодавства.

Завдання тренінгу – допомогти студентам закріпити набуті теоретичні знання; вивчити складові митної справи; оволодіти практичними навичками щодо фіскального адміністрування.

Тренінг з дисципліни «Фіскальне адміністрування» для студентів денної форми навчання передбачає напрацювання способів здійснення перевірок в частині порушення податкового, митного й бюджетного законодавства з використанням комп'ютерних інформаційних систем.

8. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Фіскальне адміністрування» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, надання якої традиційними методами організації навчального процесу неможлива. значну частину інформації студент отримує шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні за кожною темою нормативно-правових актів, що визначають засади організації митної справи, дослідженні питань передбачених робочою програмою дисципліни, написанні рефератів за наведеною тематикою та їх презентацію.

№ п/п	Тематика	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1	Становлення та розвиток фіскального адміністрування в Україні го використання у вітчизняній практиці (підготувати реферат).	2	9
Тема 2	Характеристика і функціональне призначення фіскальних органів (підготувати есе).	3	9
Тема 3	Організація облікової роботи у фіскальних органах: прагматика та проблематика (підготувати наукову доповідь).	2	9
Тема 4	Розвиток фіскальної медіації в Україні (підготувати есе).	2	9
Тема 5	Механізм реалізації прав платників в частині оформлення розстрочення (відстрочення) податкових (грошових) зобов'язань (схематично відобразити)	2	9
Тема 6	Діджиталізація фіскальних органів в частині забезпечення оперативного обліку податкових платежів	3	10
Тема 7	Організація примусових заходів з погашення податкового боргу (підготувати есе).	3	10
Тема 8	Протидія податковим правопорушенням в Україні (підготувати наукову доповідь).	3	9
Тема 9	Зарубіжний досвід боротьби з контрабандою (підготувати проект по одній із країн за вибором студента)	2	9
Тема 10	Вдосконалення управління податковими й митними ризиками в Україні (підготувати реферат)	3	9
Тема 11	Зарубіжний досвід макрофінансового бюджетування (підготувати проект по одній із країн за вибором студента)	2	10
Тема 12	Прагматика бюджетних ризиків в Україні (підготувати есе).	2	9
Тема 13	Перспективи трансформації державного боргу України го використання у вітчизняній практиці (підготувати реферат)	3	9
Тема 14	Взаємодія фіскальних органів при обліку державного боргу (схематично відобразити)	2	9
Тема 15	Перспективи реструктуризації державного боргу України (підготувати наукову доповідь).	2	9
Тема 16	Оцінка рівня боргової безпеки України (підготувати проект).	2	9
Разом		38	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції; практичні та індивідуальні заняття, групова робота, виконання самостійної роботи, а також метод опитування, тестування.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Фіскальне адміністрування» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи (теоретична частина КППЗ) підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 25%). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

12. Критерії поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фіскальне адміністрування» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–9) – 5 балів за тему – макс. 45 балів. Модульна робота – макс. 55 балів.	Опитування під час заняття (теми 10-16) – 5 балів за тему – макс. 35 балів. Модульна робота – макс. 65 балів.	Підготовка КППЗ – макс. 40 балів. Захист КППЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-16
2.	Проекційний екран	1-16
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-16
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-16
5.	Персональні комп'ютери, ноутбуки	1-16
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-16
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-16
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-16
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint тощо)	1-16
10.	Google Forms, Google Sheets	1-16

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Mikesell J. Fiscal administration. 10th ed. Andover : Cengage Learning EMEA, 2017. 720 p.
2. Pool-Funai A. Ethics in fiscal administration: an introduction. London : Routledge, 2018. 182 p.
3. Serna G. R., Weiler S. C. Higher education, fiscal administration, and budgeting: an applied approach. Lanham : Rowman & Littlefield Publishers, 2016. 174 p.
4. Білик О. І., Хім М. К. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 340 с.
5. Бондаренко О. М. Теорія та практика вирішення податкових спорів: концептуальні засади : монографія. Київ : Людмила, 2019. 483 с.
6. Бражник Л. В. Фінансове управління державним боргом : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 217 с.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2009 р. №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
8. Бюджетний менеджмент : підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
9. Ватаманюк-Зелінська У. З., Шевчук Н. В. Макрофінансове бюджетування : навч. посіб. Львів : РВВ НЛТУ України, 2015. 140 с.
10. Гетманцев Д. О., Коваль Ю. А., Нечай М. В. Адміністрування податкових платежів: проблеми теорії та практики : наук.-практ. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 775 с.
11. Десятнюк О. М., Маршалок Т. Я. Управління податковим боргом : навч. посіб. Тернопіль : Вектор, 2013. 340 с.
12. Іванівський А. Й. Адміністрування публічних фінансів : навч.-метод. посіб. Одеса : Гельветика, 2022. 123 с.
13. Іванівський А. Й. Адміністрування публічних фінансів : практикум. Одеса : Гельветика, 2022. 79 с.
14. Качула С. В., Лисяк Л. В., Добровольська О. В. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. в схемах і таблицях.. Дніпро : Монолит, 2022. 200 с.
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 №8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
16. Косиця О. О. Інформаційне забезпечення адміністративної діяльності у сфері справляння податків : монографія. Херсон : Грін Д. С. [вид.], 2015. 211 с.
17. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
18. Крутова А. С., Андрущенко І. С. Адміністрування податків та обов'язкових платежів: навч. посіб. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2016. 139 с.
19. Ліхоносова Г. С. Податковий контроль : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2021. 159 с.
20. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посіб. Львів : ЛьВДУВС, 2020. 355 с.

21. Методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця : затв. Наказом Міністерства доходів і зборів України від 14.06.2013 р. №165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0165810-13>.

22. Методичні рекомендації щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків : затв. Наказом Державної фіскальної служби України від 31.07.2014 р. №22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0022872-14>.

23. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затв. Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. №1227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.

24. Методичні рекомендації щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання : затв. Наказом Державної податкової служби України від 27.06.2012 р. №553. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0553837-12>.

25. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. №4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

26. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

27. Положення про Агентство з управління державним боргом України України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 р. №127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2020-%D0%BF#Text>.

28. Положення про Державну аудиторську службу України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. №43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>

29. Положення про Державну казначейську службу України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. №215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>.

30. Положення про Державну митну службу України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.

31. Положення про Державну податкову службу України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.

32. Положення про Міністерство фінансів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. №375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>.

33. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків: затв. Наказом Державної фіскальної служби України від 29.09.2017 р. №822. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-17>.

34. Порядок ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.04.2016 р. №422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-16>.

35. Порядок використання дебіторської заборгованості та/або майна юридичної особи як джерел погашення податкового боргу платника податків та/або відокремленого підрозділу юридичної особи: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2017 р. №585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0857-17>.

36. Порядок застосування адміністративного арешту майна платника: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 14.07.2017 р. №632. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0948-17>.

37. Порядок обліку платників податків і зборів: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. №1588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>.

38. Порядок оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 21.10.2015 р. №916. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1617-15>.

39. Порядок подання платником податків заяви про проведення документальної невиїзної позапланової електронної перевірки та прийняття рішення контролюючим органом про проведення такої перевірки: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.11.2015 р. №1040. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-15>.

40. Порядок призначення та звільнення податкового керуючого з визначенням його функцій та повноважень: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 25.05.2017 р. №529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0786-17>.

41. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. №1017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF#Text>.

42. Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. №80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>.

43. Порядок розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків: затв. Наказом Міністерства доходів і зборів України від 10.10.2013 р. №574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1853-13>.

44. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 28.01.2021 р. №1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

45. Про випуск казначейських зобов'язань : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2012 р. №836. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/836->

2012-%D0%BF#Text.

46. Про порядок емісії облігацій внутрішніх місцевих позик та їх обігу : затв. Наказом Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.06.2018 р. №391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0808-18#Text>.

47. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. №576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.

48. Про розміщення (емісію) облігацій внутрішніх державних позик : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 р. №80. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80-2001-%D0%BF#top>.

49. Про розміщення (емісію) облігацій зовнішніх державних позик : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 р. №186. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/186-2018-%D0%BF#Text>.

50. Про утворення територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. №311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311-2014-%D0%BF>.

51. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / М. І. Крупка та ін. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 446 с.

52. Фінанси, банківська справа та страхування. Менеджмент публічних фінансів : підручник для магістрів / за ред. П. О. Нікіфорова, Н. А. Бак. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 256 с.

53. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Адміністрування податків, зборів, платежів : навч. посіб. Одеса : «Атлант», 2015. 314 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України. URL: <http://ddr.minjust.gov.ua/uk>.

3. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>.

7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.

8. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: <http://rp.gov.ua/home/>.